

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра міжнародних відносин

К. В. Вакарчук

КРАЇНИ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ

Методичні вказівки

*Для здобувачів другого (магістерського)
рівня вищої освіти спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»*

Одеса
«Екологія»
2022

УДК 327(8=134)(072)
В14

Рецензенти:

Світлана НАУМКІНА — доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського;

Ірина МИЛОСЕРДНА — кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних теорій Національного університету «Одеська юридична академія»

Рекомендовано до друку вченою радою факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова.

Протокол № 2 від 5 вересня 2022 року

Вакарчук К. В.

В14 Країни Латинської Америки у світовій політиці : методичні вказівки / К. В. Вакарчук. — Одеса : Екологія, 2022. — 24 с.

Методичні вказівки призначені для студентів другого рівня вищої освіти, які вивчають дисципліну «Країни Латинської Америки у світовій політиці». Методичні вказівки підготовлено відповідно до освітньої програми за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

В методичних вказівках викладено зміст навчальної дисципліни за розділами та темами, семінарські питання до навчальної дисципліни, контрольні питання з навчальної дисципліни та список рекомендованих джерел.

УДК 327(8=134)(072)

© Вакарчук К. В., 2022

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ.....	4
РОЗДІЛ I. Роль країн Латинської Америки в сучасній системі міжнародних відносин.....	6
Тема 1. Латинська Америка в системі міжнародних відносин XXI ст.....	6
Тема 2. Бразилія у регіональній та міжнародній політиці XXI ст.....	6
Тема 3. Політика регіональної та глобальної безпеки в країнах Латинської Америки.....	7
РОЗДІЛ II. Відносини з глобальними акторами у світовій політиці.....	8
Тема 4. Відносини між США та країнами Латинської Америки у XXI ст.....	8
Тема 5. Відносини між ЄС та країнами Латинської Америки на сучасному етапі.....	8
Тема 6. Відносини між Китаєм та країнами Латинської Америки.....	9
РОЗДІЛ III. Регіональний вимір відносин та інтеграційні процеси країн Латинської Америки в регіоні та світі.....	10
Тема 7. Особливості та перспективи регіональної інтеграції на сучасному етапі.....	10
Тема 8. Роль країн «Лівого блоку» Латинської Америки в міжнародних процесах. Політична криза в Венесуелі.....	10
Тема 9. Зовнішня політика Аргентини на сучасному етапі.....	11
Тема 10. Зовнішня політика Мексики на сучасному етапі.....	11
Тематика семінарських занять.....	12
Питання для підсумкового контролю.....	14
Список рекомендованих джерел.....	17

ВСТУП

Метою курсу «Країни Латинської Америки у світовій політиці» є формування у студентів комплексного уявлення про участь країн зазначеного регіону у міжнародній політиці, геополітичних процесах, та їх включенні і ролі у формуванні сучасних стратегій, позицій, курсів провідних держав у вирішенні питань глобальних масштабів.

Завдання курсу:

проаналізувати роль країн Латинської Америки у системі міжнародних відносин, процесів глобалізації та інтеграції;
розкрити специфіку розвитку країн цього регіону, показати особливості і фактори, які впливають на формування зовнішньої політики країн Латинської Америки;
проаналізувати інтеграційні процеси в країнах Центральної Америки та Карибського басейну і Південної Америки;
дати оцінку про включення країн Латинської Америки у світові процеси політики, економіки, процеси глобалізації та інтеграції, також дослідити політику провідних держав світу у країнах Латинської Америки;
з'ясувати основні проблеми безпеки та сучасні форми співробітництва на континенті;
розглянути політику Бразилії щодо проблем в регіоні її ролі в світовій політиці.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких загально професійних **компетентностей**:

ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів та місця в них України.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН13. Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ. Роль країн Латинської Америки в сучасній системі міжнародних відносин

Тема 1. Латинська Америка в системі міжнародних відносин XXI ст.

Наукова та політична актуальність курсу «Країни Латинської Америки у світовій політиці». Предмет, методи та основні завдання курсу. Геополітичне положення регіону, внутрішні та зовнішні виклики і загрози. Особливості регіональної та світової інтеграції, участь у глобалізаційних проектах. Особливості входження та нові включення в світові процеси, вплив на формування міжнародної «повістки дня». Перспективи взаємодії центрів нового покоління. Країни «Глобального Півдня»: значення та формування терміна і системі міжнародних відносин. Вплив пандемії COVID – 19 на країни Латинської Америки: роль та наслідки.

Тема 2. Бразилія у регіональній та міжнародній політиці XXI ст.

Становлення Бразилії як регіонального та світового лідера, прагнення до зовнішньополітичної автономії. Прихід до влади Луїс да Сілви. Пріоритети зовнішньої політики Бразилії: Д. Руссефф та М. Темер. Розвиток інтеграційних процесів на континенті за участі Бразилії. Відносини з Китаєм, Японією, країнами Північно-Східної Азії; відносини з країнами Європейського Союзу, Росією. Нові підходи до характеру відносин з США та Мексикою. Особливий характер відносин з Аргентиною, Венесуелою. Україно-бразильські відносини.

Прихід до влади Ж. Болсонару, зміна зовнішньополітичних пріоритетів. Внутріполітичні протистояння під час правління Ж. Болсонару, принцип «двосторонніх відносин» з країнами регіону. Нейтралітет та позиція Бразилії щодо російсько-української війни.

Тема 3. Політика регіональної та глобальної безпеки в країнах Латинської Америки

Нові доктрини та концепції формування національної безпеки провідних держав регіону. «Криза в Ангостурі» між Колумбією та Еквадором. Територіальні суперечки на континенті. Створення в 2008 р. Південноамериканської ради оборони, куди не увійшла США. Нова «Стратегія національної оборони» Бразилії, прийнята у 2008 р., де було започатковано нові стратегічно уразливі регіони. Перспектива активізації південоатлантичного напрямку в стратегії безпеки «Країни Південного Хреста». План Колумбії (2000-2015): роль на значення. Роль воєного співробітництва між США та країнами Латинської Америки.

РОЗДІЛ II. Відносини з глобальними акторами у світовій політиці

Тема 4. Відносини між США та країнами Латинської Америки у XXI ст.

«Перезавантаження» міжамериканських відносин та пошук нових форм взаємодії. Реформа ОАГ, нові інтеграційні ініціативи, спроба розробки нової системи безпеки. Політична та економічна складова «Ініціатива для Америки». Політика Б. Обама про формування партнерських відносин з країнами Латинської Америки. «Кубинська відлига» та відновлення американо-кубинських відносин. Політика Трампа: нові підходи та протиріччя щодо відносин з країнами Латинської Америки. Розпад НАФТА та створення нової угоди між США та Канадою, США та Мексикою ЮСМКА. Міграційна політика США щодо Мексики та країн Центральної Америки. Нові зовнішньополітичні орієнтири Дж. Байдена стосовно країн регіону.

Тема 5. Відносини між ЄС та країнами Латинської Америки на сучасному етапі

Передумови відносин між ЄС і ЛАК: політичні та економічні. Досвід європейської моделі розвитку (ЕСМ) для подолання бідності населення в ЛАК. Формування загальної системи преференцій для ібероамериканських країн. Договори «першого-четвертого» поколінь між ЄС і ЛАК. Початок стратегічного партнерства ЄС – ЛАК в 1999 р. Створення спільного ринку країн Південної Америки та початок переговорного процесу ЄС – МЕРКОСУР про ЗВТ між двома блоками.

Основні етапи перемовин, підписання Угоди про ЗВТ ЄС – МЕРКОСУР 28 червня 2019 р. Відносини між ЄС та СЕЛАК. Позиція Франції щодо угоди про ЗВТ ЄС – МЕРКОСУР. Роль країн ЄС у вирішенні політичної кризи в Венесуелі.

Тема 6. Відносини між Китаєм та країнами Латинської Америки

Встановлення стратегічного партнерства між Китаєм та країнами Латинської Америки. Окреслено основні напрямки співробітництва. Два типи стратегічного партнерства, перший тип на рівні асоціації чи союзу, наприклад, форум Китай – CELAC, другий тип має всеохоплюючий характер, встановлений з Бразилією, Аргентиною та Венесуелою. Китайсько-бразильські відносини, співробітництво в багатосторонніх форматах, як G 20, G-5 та БРІКС. Політика Китаю щодо Венесуели. Протистояння між Китаєм та США за вплив у регіоні. Будівництво стратегічних об'єктів та військове співробітництво, підтримка лівих режимів та міжпартійна солідарність.

РОЗДІЛ III. Регіональний вимір відносин та інтеграційні процеси країн Латинської Америки в регіоні та світі

Тема 7. Особливості та перспективи регіональної інтеграції на сучасному етапі

Нові форми взаємодії та співробітництва між різними регіональними угрупованнями та об'єднаннями. Створення та реорганізація Групи Ріо у СЕЛАК як основного міжнародного об'єднання у світі, яке представляє всі країни Латинської Америки. Створення PROSUR, як нового формату південноамериканської інтеграції, ініціатором виступили Чилі. 7 країн як постійні члени (Аргентина, Бразилія, Чилі, Колумбія, Еквадор, Парагвай, Перу), три в якості спостерігачів (Болівія, Уругвай, Суринам). Створення та розпад UNASUR – Союзу південноамериканських націй, лідером була Бразилія. Роль регіону у вирішенні проблем сучасності та боротьби з тероризмом, наркотрафіком, екологічною кризою та міграційною кризами. Створення Групи ЛІМА – наднаціональна організація.

Тема 8. Роль країн «Лівого блоку» Латинської Америки в міжнародних процесах. Політична криза в Венесуелі

«Лівий поворот» в Латинській Америці у ХХІ ст. Особливості формування та функціонування АЛБА. Прихід до влади соціалістичних партій та формування лівоцентристських партій та урядів. Нафтовий фактор та його вплив. Участь Венесуели в інтеграційних процесах. Характер двосторонніх відносин Венесуели з країнами регіону. Роль нафтового фактора у зовнішній політиці країни.

Зростання ролі Венесуели у сучасній системі міжнародних відносин. Політична криза в Венесуелі: внутрішні та зовнішній аспекти. Роль Венесуели у російсько-українській війні.

Тема 9. Зовнішня політика Аргентини на сучасному етапі

Прихід до влади К. Кіршнер, формування політики кіршнерізму. Зміна зовнішньополітичних орієнтирів, стриманих з США та посилених з ЄС. Стратегічне партнерство з Китаєм та Росією. Відносини з країнами регіону та суперництво з Бразилією. Обрання президента М. Макрі у 2015 р., зближення відносин з США. Формування нової зовнішньополітичної доктрини Аргентини. Прихід до влади А. Фернандеса у 2019 р.: технічний дефолт та зміна зовнішньополітичного вектора Аргентини. Україно-аргентинські відносини, роль діаспори у протистоянні російській агресії в Україні.

Тема 10. Зовнішня політика Мексики на сучасному етапі

Основні напрямки співробітництва: політичні, економічні та безпекові, роль Мексики в цих процесах. Відносини зі США, Росією, Китаєм, ЄС та країнами Латинської Америки. Нова зовнішня політика В. Фокса. Проект розвитку, План Пуебла Панама. Ф. Кальдерон та проект Мезоамерика. Правління Е. П. Ньете (2012-2018). Вибори президента Мексики 2018 р. та зовнішня політика Л. Обрадора. Загострення відносин з США. Україно-мексиканські відносини та позиція Мексики щодо російсько-української війни.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Україна та Латинська Америка: взаємодія та реальність

1. Україно-бразильські відносини сучасності.
2. Військово-політичне співробітництво України та Бразилії.
3. Відносини України з Аргентиною та Мексикою.
4. Роль української діаспори в протидії російській пропаганді проти міжнародного іміджу України.
5. Ставлення країн Латинської Америки до російсько-української війни.

Рекомендована література: [1, 6, 7, 19 – 21, 24].

Тема 2. Трансформаційні процеси на Кубі: внутрішній та зовнішній аспекти

1. Відновлення відносин з США та значення для Куби.
2. Прихід до влади М. Канеля та основні реформи.
3. Прийняття нової конституції Куби та її імплементація в країні.
4. Перегляд зовнішньої політики Куби після панування Кастро.
5. Стратегічне партнерство Куби з Китаєм та РФ.

Рекомендована література: [14, 17, 22, 35, електронні ресурси: 5, 6].

Тема 3. Міграційна криза та проблема наркотрафіка в регіоні.

1. Політика «нульової толерантності» Д. Трампа.
2. Реалізація проекту «Стіна Трампа» на кордоні США та Мексики.
3. Роль країн центральноамериканського трикутника та Колумбії у формуванні нелегального наркобізнесу.

4. Загострення міграційної кризи у 2019 р. та «План Маршалла» Мексики.

5. Політика Дж. Байдена у вирішенні міграційної проблеми в регіоні.

Рекомендована література: [4, 14, 34; електронні ресурси: 1, 2, 5].

Тема 4. Особливості розвитку Чилі та Болівії на сучасному етапі

1. Прихід до влади С. Піньєри (2018-2022).

2. Протести в Чилі та прийняття нової Конституції країни.

3. Особливості зовнішньої політики Чилі.

4. Зовнішня політика Болівії при правлінні Є. Моралеса.

5. Воєнний переворот в Болівії та зміна політичної влади.

Рекомендована література: [16, 17; електронні ресурси: 1, 2, 4, 5].

Тема 5. Інтереси основних світових акторів в країнах Латинської Америки

1. Інтереси ЄС в регіоні: створення зони вільної торгівлі.

2. Інтереси США в регіоні: політика рівноправного партнерства.

3. Інтереси Китаю в регіоні: економічна експансія.

4. Інтереси Росії в регіоні: геополітичний вплив та військова присутність.

5. Участь країн Латинської Америки у міжнародних проектах.

Рекомендована література: [3, 12, 16, 25, 29, 33].

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. «Перезавантаження» міжамериканських відносин та пошук нових форм взаємодії.
2. Американсько-кубинські відносини 2015-2022 рр.
3. Бразилія в регіональній та міжнародній політиці XXI ст.
4. Відносини між ЄС та країнами Латинської Америки на сучасному етапі.
5. Відносини між Китаєм та Латинською Америкою: типи стратегічного партнерства.
6. Відносини між США та Латинською Америкою у XXI ст.
7. Вплив пандемії COVID-19 на країни Латинської Америки: роль та наслідки.
8. Енергетичний фактор у зовнішній політиці Венесуели 2009- 2021 рр.
9. ЄС – МЕРКОСУР: міжконтинентальні відносини.
10. Зовнішньополітичні пріоритети Бразилії: Лула да Сільва та Д. Руссефф.
11. Зовнішня політика Аргентини 2011-2022 рр.
12. Зовнішня політика Бразилії під час президентства Дж. Болсонару.
13. Зростаюча роль Венесуели в сучасній системі міжнародних відносин під час правління Уго Чавеса.
14. Ібероамериканська співпраця з державами CELAC.
15. Інтереси великих держав у країнах Латинської Америки (США, Росія, Китай).

16. Китайсько-бразильські відносини у ХХІ ст.
17. Країни «Глобального Півдня»: роль у сучасному світовому порядку.
18. Латиноамериканська політика Д. Трампа: оцінки та досягнення.
19. Латинська Америка та Україна: шляхи співпраці.
20. Мексика в системі міжнародного порядку ХХІ ст.
21. Мексика та США: нові виміри відносин під час президентства Д. Трампа.
22. Міграційна криза в країнах Центральної Америки та Мексиці у 2018-2020 рр. та імміграційна політика США.
23. Нова стратегія національної оборони Бразилії.
24. Нові доктрини та концепції національної безпеки провідних держав регіону.
25. Нові зовнішньополітичні орієнтири Дж. Байдена для країн регіону.
26. Політика Б. Обама щодо побудови партнерства з країнами Латинської Америки.
27. Політична криза у Венесуелі: внутрішні та зовнішні аспекти.
28. Причини та наслідки протестів для регіону (2019): Чилі, Еквадор та Болівії.
29. Проблема наркотиків у ЛАК як глобальна проблема сучасності.
30. Проблеми Мальвінських островів у міжнародних відносинах на сучасному етапі.
31. Регіональна та глобальна політика безпеки в Латинській Америці.

32. Регіональний вимір відносин ЛАК та інтеграційні процеси у регіоні та світі у ХХІ ст.
33. Реформа ОАД, нові інтеграційні ініціативи, спроба розробити нову систему безпеки.
34. Роль військового співробітництва між США та Латинською Америкою.
35. Роль групи Ліма у вирішенні венесуельської кризи.
36. Роль країн Латинської Америки в сучасній системі міжнародних відносин.
37. Роль лівого блоку країн Латинської Америки в міжнародних процесах.
38. Роль Чилі в сучасних міжнародних відносинах.
39. Російські інтереси у Венесуелі: вплив та значення.
40. Стратегічне партнерство США з країнами Латинської Америки.
41. Трансформаційні процеси на Кубі. Відносини з міжнародною спільнотою.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Bernal-Meza R. Contemporary Latin American thinking on International Relations: theoretical, conceptual and methodological contributions. *Revista Brasileira de Política Internacional*. 2016. URL: <http://www.scielo.br/pdf/rbpi/v59n1/0034-7329-rbpi-59-01-00005.pdf>.
2. Bonilla A. S., Edit.; Paz Milet Garcia. Latin America, Caribbean and China: sub-regional strategic scenarios. C.R. FLACSO, 2014.
3. Horwitz B., M. Bagley. Latin America and the Caribbean in the Global Context Why care about the Americas? New York: Routledge, 2016.
4. Nilsson M., Gustafsson J. Latin American Responses to Globalization in the 21 st. Century. 2013. URL: <https://bugarinmauricio.files.wordpress.com/2013/08/larg-ch-01-11-12-c1.pdf>
5. Zilla C. Foreign Policy Change in Brazil. Drivers and Implications. German Institute for International and Security Affairs, Berlin, 2022. URL: https://www.swp-berlin.org/publications/products/research_papers/2022RP08_ForeignPolicyChange_Brazil.pdf

Додаткова

6. Бикова О., Мацькович О. Як Латинська Америка реагує на російську агресію: між рішучим засудженням та беззаперечною підтримкою. Аналітична довідки. Adastra. 2022. URL: <https://adastra.org.ua/special-edition>

7. Вакарчук К.В. Зовнішня політика Бразилії в період правління Д. Руссеффа. *Актуальні проблеми політики*. 2014. 53, 142-149.
8. Вакарчук, К.В. Зовнішня політика Аргентини у постбіполярний період. *Вісник ОНУ. Соціологія і політичні науки. Серія: Політичні науки*. 2018. 2 (31). 115-127.
9. Вакарчук К.В. Відносини Китаю з провідними країнами регіону Латинської Америки. *Китай – Україна: перспективи академічного та ділового співробітництва*. 2019. 32-36.
10. Вакарчук К.В. Дискредитація України російськими ЗМІ в країнах Латинської Америки. *Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень Борисфен Інтел*. 2020. URL: <https://bintel.org.ua/publication/regions/america/dyskredytatsiya-ukrayiny-rosijskimi-zmi-v-brazyliyi/>
11. Вакарчук К.В. (2020). Латиноамериканський вектор зовнішньої політики Китаю. *Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень Борисфен Інтел*. 2020. URL: <https://bintel.org.ua/publication/regions/america/latinoamerikanskij-vektor-politiki-kitayu/>
12. Вакарчук К.В. Сучасні міждержавні та діаспоральні зв'язки України з Аргентиною та Бразилією: міжнародний вимір *Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень Борисфен Інтел*. 2021. URL: <https://bintel.org.ua/analytics/zvyazki-ukraini-z-argentinoyu-i-braziliyeyu/>
13. Вакарчук К.В. Зовнішня політика Джо Байдена щодо країн Латинської Америки. *Бінтел*. 2021. 16. 59-68.

14. Вакарчук К.В. Російсько-українська війна у сприйнятті Латинської Америки. *Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень Борисфен Інтел*. 2022. URL: <https://bintel.org.ua/war2022/rosijsko-ukraïnska-vijna-u-spriinyatti-latinskoï-ameriki/>
15. Вакарчук К.В. Політика США щодо Куби. *Регіональні студії*. 2022. 30. 127-133. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/30/22.pdf>
16. Вакарчук К.В. Роль української діаспори країн Латинської Америки в російсько-українській війні. *International scientific conference «The study of topical issues of modern society from the perspective of history, political science, sociology and philosophy»: conference proceedings*. 56-59. Riga, Latvia: Baltija Publishing. 2022. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/249/7002/14576-1>.
17. Договірно-правова база між Україною та Аргентиною. URL: <https://argentina.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/ukrayina-ta-argentina/338-dogovirno-pravova-baza-mizh-ukrajinoju-ta-argentinoju> (дата звернення: 14.03.2020).
18. Ковальова О. Що шукає Росія у далекому краї? *Чорноморська безпека*. 2019. URL: <https://geostrategy.org.ua/chornomorska-bezpeka/chornomorska-bezpeka-3-35/842>
19. Космина В. Латинська Америка після «лівого повороту»: нові виклики. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. 2017. 28(67). 2. 52-59. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_istor_2017_28\(67\)_2_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_istor_2017_28(67)_2_12).

20. Кулінич Т. О. Розвиток взаємин країн Латинської Америки та Європейського Союзу в контексті ібероамериканської Спільноти націй. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2014. <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/2291/2012>
21. Політичні відносини між Україною та Аргентиною (30 січня 2020). *Посольство України в Аргентинській Республіці*. URL: <https://argentina.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/ukrayina-ta-argentina/339-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-argentinoju>.
22. Двосторонні політичні відносини. (13 травня 2020). *Посольство України в Федеративній Республіці Бразилія*. URL: <https://brazil.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/ukrayina-braziliya/dvostoronni-politichni-vidnosini>.
23. Політичні відносини між Україною та Мексикою. (25 серпня 2019). *Посольство України в Мексиканських Сполучених Штатах*. URL: <https://mexico.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/ukrayina-meksika/ukrayina-meksika-477-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-meksikoju>.
24. Тараненко А. Перспективи кубинсько-американських відносин за президентства Байдена. *Аналітичний центр ADASTRA*. 2022. URL: <https://adastra.org.ua/blog/perspektivi-kubinsko-amerikanskih-vidnosin-za-prezidentstva-bajdena>.
25. Ткач А. Роль співробітництва США та Бразилії в Латиноамериканському регіоні. *Вісник НАДУ при Президентові України*. 2016. 2 (81). 80-85. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/pages/dop/70/files/ee412e98-d78b-4764-92bf-414796ded96c.pdf>

26. Шевченко Н. Латинська Америка та Карибський басейн: інтереси України. *Рада зовнішньої політики «Українська призма»*. 2020. URL: <http://prismua.org.tilda.ws/lac>
27. Bentang Z. *Take the Relations between China and Countries in Latin America and the Caribbean to a New Height*. 2018. URL: <http://www.cpifa.org/en/cms/item/view?table=book&id=244>
28. Burton G. What President Bolsonaro Means for China-Brazil Relations. *The diplomat*. 2018. URL: <https://thediplomat.com/2018/11/what-president-bolsonaro-means-for-china-brazil-relations/>
29. Dudek M. (2012). The Shaping of EU-Mercosur Relations. From Altruism to Pragmatism and Liberalism to Illiberalism. *Pittsburgh Papers on the European Union*. URL: <http://pgheupapers.pitt.edu/ojs/index.php/pgheupapers/article/viewFile/3/4>.
30. Haibin N. Emerging Global partnership: Brazil and China Parceria Global Emergente: Brasil e China. *Rev. Bras. Polít.* 2010. 53, 183-192. URL: <http://www.scielo.br/pdf/rbpi/v53nspe/v53nspea11.pdf>.
31. Hamilton S. U.S. Policy in Latin America—Time for a New American Realism. *Global Americans*. 2022. URL: <https://theglobalamericans.org/2022/05/u-s-policy-in-latin-america-time-for-a-new-american-realism/>
32. Merke F., Reynoso D. Foreign Policy Change in Latin America: Exploring a Middle-Range Concept. *Politics and International Relations*. 2020. URL: <https://larrlasa.org/articles/10.25222/larr.380/>

33. Pecequillo, Soreanu C. Brazilian foreign policy: from the combined to the unbalanced axis (2003/2021). *Revista Brasileira de Política Internacional*. 2021. URL: <https://www.redalyc.org/journal/358/35866229010/html/>
34. Sullivan M. P. Argentina: Background and U.S. Relations. – Congressional Research Service. *Congressional Research Service*. 2017. URL: <https://fas.org/sgp/crs/row/R43816.pdf>.
35. Vakarchuk, K. China's Strategic Partnership with Latin America Countries: Brazil, Argentina and Venezuela. *International and political studies*. 2019. 32. 27-35.
36. Weeks G. The Trump Doctrine in Latin America // *Foreign Policy & U.S./ Latin America Relations*. 2017. URL: <https://theglobalamericans.org/2017/08/trump-doctrine-latin-america/>
37. Wilkinson S. A Perfect Impasse? Cuba's Move Towards the Market and the United States' Move Towards Cuba. *Economic Affairs*. 2017. 1. 9-35.

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень. Борисфен Інтел. URL: http://bintel.com.ua/uk/3-projects/latin_america_review?isArchive=1/
2. ADASTRA – незалежний український аналітичний центр. URL: <https://adastra.org.ua/info>
3. LATIN AMERICA POST. URL: <https://latinamericanpost.com/>

4. Latin American Network Information Center. URL:
<http://lanic.utexas.edu/la/region/news/>
5. MERCOSUR. URL: <https://www.mercosur.int/en/about-mercotur/mercotur-countries/>
6. Modern Latin America. URL:
<https://library.brown.edu/create/modernlatinamerica/>
7. Organisation of American States. URL: <http://www.oas.org/>
8. Political Database of the Americas. URL: <http://pdba.georgetown.edu/>
9. The Center for Latin American Studies. URL:
<http://www.clas.berkeley.edu/>
10. The Council on Foreign Relations. URL: <https://www.cfr.org/>
11. The Council on Hemispheric Affairs. URL: <http://www.coha.org/>
12. The European Union – Latin America and Caribbean Foundation.
URL: <https://eulacfoundation.org/en>
13. The Latin American Herald Tribute. URL:
<http://www.laht.com/index.asp>

Навчальне видання

БАКАРЧУК Катерина Василівна

**КРАЇНИ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ
У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ**

Методичні вказівки

*Для здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»*

Надруковано в авторській редакції
з готового оригінал-макета

Завідувачка редакції *Т. М. Забанова*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 1,40.
Тираж 300 прим. Зам. № 86.

Видавництво і друкарня «Екологія»
65091, м. Одеса, в. Разумовська, 23/1
Тел.: (0482) 33-07-17, 37-14-25 (048) 7-855-855
e-mail: astro_print@ukr.net; www.astroprint.ua; www.stranichka.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1873 від 20.07.2004 р.